

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

II. leto.

V Gorici, svečan 1881.

2. zvezek.

Za god sv. Marjete Kertenske.

(22. svečana.)

Oj Oče luči zgoranje,
Ko ozreš v Marjeto milo se,
Plamen zbudiš ljubezni v nji,
Raztajaš v persih led globok.

Z neba zadeta bliskoma
Skesana teče v žalosti
Z jokanjem vmivat, v solzah prat
Življenja rane prejšnjega.

Ovratnik verže, opravo proč,
Ljubezni vabo vmazane,
V hodnik obleče terd telo,
Konop ji pas je ojster črez.

Ljubezen, Krist, najčistiša,
Ti zbriši naše madeže,
Ti serca polni z milostjo,
Ti rajske verni radosti.

Edinemu ter trojnemu
Naj slava bode vekoma,
Ki odpušča grehe grešnikom,
Plačilo daje čednosti. Amen.

Ÿ. Prosi za nas, blažena Marjeta!

Ř. Da vredni postanemo obljub Kristusovih.

Molimo!

Bog, ki si svojo služabnico Marjeto s poti pogubljenja na stezo zveličanja milostno pripeljal, po ravno tej milosti nam dodeli, da bomo njo, ki se je nismo sramovali grešnice slediti, zdaj ko spokorničo nevtrudno posnemati v čast si šteli. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Sv. očeta papeža Leona XIII.

okrožno pismo o prazniku sv. Cirila in Metoda.

(Nadaljevanje.)

Iz tako daljnjih in odstranjenih pokrajin je srečen glas v Rim naznanil bil slavo storjenih reči. — In tako sta izverstna brata, ko jima je velel papež Nikolaj I., da naj prideta v Rim, odpravila se brez odloga, da izpolnita povelje; veselo sta nastopila rimsko popotovanje in nesla seboj svetega Klemena koščice. To izvedevši gre Hadrijan II., ki je bil izvoljen na mesto vmerlega Nikolaja, od duhovščine in ljudstva spremljan naproti preslavnima gostoma veliko čast jima izkazovaje. Truplo sv. Klemena, pri tej priči z velikimi čudeži poveličano, se je v slovesnem sprevodu neslo v cerkev, ki je bila zidana ob času Konstantinovem ravno na mestu očetovske hiše nezmagljivega marternika. Na to sta Ciril in Metod o svoji apostolski službi, katero sta sveto in delavno opravljala, vpričo duhovščine poročala papežu. In ker sta bila tožena, da sta delala proti vstanovam prednikov in svetim verskim šegam, ker sta rabila slovenski jezik pri opravljanju službe božje, zagovarjala sta svojo reč s tako gotovimi in jasnimi razlogi, da so papež in vsa duhovščina pohvalili moža in jima priterdili. In ko sta z navadnimi besedami izrekla skrivnost katoliškega spoznanja in prisegla, da hočeta ostati v veri svetega Petra in rimskih papežev, potem sta oba od Hadrijana samega bila izvoljena in posvečena za škofa in mnogi njihovih učencev so prejeli različne svete redove.

Določeno je pa bilo po previdnosti božji, da je Ciril v Rimu sklenil svojega življenja tek 14. svečana leta 869, zrel bolj po čednosti kaker po starosti. Imel je očiten in jako slovesen pogreb, prav tak, kaker ga imajo navadno rimski papeži, in v grob, katerega je bil Hadrijan, sebi sezidal je bil položen z veliko častjo. In ker svetega trupla vmerlega rimsko ljudstvo ni dalo odnesti v Carjigrad, dasiravno ga je prežalostna mati z velikim poželenjem prosila, peljalo se je potem k svetemu Klemenu in položilo poleg le-tega ostankov, ki jih je Ciril toliko let hranil z velikim čiščenjem. Ko so ga vozili skozi rimsko mesto svete psalme prepevaje ne tolikanj v pogrebnem kaker v zmagoslavnem sprevodu, bilo je

videti, kakor bi bilo ljudstvo dajalo nebeškega češčenja poskušnjo presvetemu možu.

Ko je to bilo opravljeno, se je vernil Metod na povelje in z blagoslovom papeževim ko škof na Moravsko k navadnim opravkom apostoljske službe. V tej deželi si je prizadeval „ko zgled svoje črede iz serca“ z vedno večo gorečnostjo služiti katoliški reči, oblastnim novotarjem krepko se vstavljati, da ne bi spodkopali katoliškega imena z nespametnimi mnenji, kneza Svetopolka, kateri je nasledoval Rastislavu, v veri podučevati, in ko je zamenjal svoje dolžnosti, svariti ga, kregati, naposled kazniti s prepovedjo svetih skrivnosti. Zategadelj si je nakopal sovraštvo gerdega in nečistega siloviteža, kateri ga je zapodil v pregnanstvo. Ali čez nekaj časa nazaj poklican je dosegel s primernim opominjevanjem, da je knez dal znamenja spremenjenega duha in spoznal, da bo treba staro navado popraviti z novim načinom življenja. Čudovito pa je to, da je čuvajoča ljubezen Metodova prestopivši moravske meje, kakor je bila, ko je še Ciril živel, Hervate in Serbe dosegla, tako zdaj Panonce objela, katerih kneza, Kocela po imenu, je v katoliški veri podučil in v dolžnosti ohranil, in Bolgarje, katere je ob enem z njihovim kraljem Bogorísom v kerščanski veri poterdil, in Dalmatince, s katerimi je delil in vdeleževal se nebeških milosti, in Korotance, pri katerih se je mnogo trudil, da bi jih pripeljal k spoznanju in češčenju enega pravega Boga.

Ali ta reč je napravila možu sitnosti. Neketeri namreč iz nove družbe kerščanske so bili nevošljivi Metodu zavoljo goreče delavnosti in čednosti njegove in so nedolžnega tožili pri Janezu VIII., Hadrijanovem nasledniku, da je sumljive vere in da se je pregrešil zoper navado prednikov, ki so pri božji službi edino gerški ali latinski jezik rabili, nobenega drugega. Nato papež goreče skerban, da bi se vera in stara navada nepokvarjena ohranila, Metoda v Rim pokliče in veli, da naj overže, česer ga dolže, in se opraviči. Ta pa, kakor je bil vedno pripravljen slušati in se je zanašal na spričevanje svoje vesti, je leta 880 vpričo Janeza, nekoliko škofov in duhovščine rimske lahko dokazal, da je stano vitno sam deržal in pridno tudi druge učil ravno to vero, katero je vpričo in s priterjenjem papeža Hadrijana spoznal in pri grobu prvaka aposteljnov s prisego poterdil; kar se pa tiče slovenskega jezika, ki ga je rabil pri službi božji, da je to iz pravičnih vzrokov z dovoljenjem samega papeža Hadrijana in ne nasproti svetemu pismu po pravici storil. S tem zagovorom se je tako oprostil

vsake sumnje krivice, da je papež pri ti priči objemši Metoda rad poterdil njegovo nadškofovsko oblast in slovensko poslanstvo. Verhu tega je izvolil nekoliko škofov, katerim naj bi Metod bil poglavar in ki naj bi mu pomagali oskerbovati kerščanske zadeve; potem ga je priporočenega z jako častnim pismom sè slobodnimi naročili poslal nazaj na Moravsko. Vse te reči je pozneje poterdil papež s pismom, ki ga je pisal Metodu, ko je imel namreč ta zopet slabovoljnih nevošljivost terpeti. Zato je brez skerbi, v svojem sercu s papežem in celo rimsko cerkvijo s tesno vezjo ljubezni in vere združen, naloženo opravilo na dalje zverševal še z večo čujočnostjo; in ni se pogrešal dolgo izversten sad njegovega truda. Najprej je namreč sam Borivoja, češkega kneza, in potem po nekem mašniku Ljudmilo, njegovo ženo, h katoliški veri pripeljal in tako v kratkem dosegel, da se je v tem narodu kerščansko ime na daleč in široko razznaniło. Ravno ob tem času je skerbel, da se je evangelijska luč vpeljala na Poljsko, kamer je prišel čez sredo Galicije in škofovski sedež postavil v Levóvu. Od tod je šel, kaker so nekateri sporočili, na Moskóvsko samo in je škofovsko stolico kijevsko vstanovil. S temi gotovo ne sušečimi se lovorikami se je vernil k svojim na Moravsko, kjer si je začutivši, da se mu bliža smert, sam določil naslednika, in ko je duhovščino in ljudstvo s poslednjimi naročili k čednosti opominjal, potem se je mirno ločil iz življenja, katero mu je bilo pot v nebesa. — Kaker Cirila Rim, tako je Metoda vmerlega Moravsko objokovalo in izgubljenega pogrešalo, potem ko je njegov pogreb na vse načine počastilo.

(Konec prihodnjič.)

Vodilo tretjega reda sv. Frančiška s kratko razlago.

Drugo poglavje.

Kako naj se sprejemajo tisti, ki hočejo v red stopiti.

Kadar pa kedo hoče vstopiti v to bratovščino, naj ga ministri (predstojniki), za sprejemanje takih odločeni, pridno izprašujejo o njegovi službi, njegovem stanu in njegovih zadevah, in naj

mu očitno razlože, kaj nalaga ta bratovščina in zlasti, da je dolžan poverniti, kar ima ptujega. Ko se je to zgodilo, in ga je volja, naj se preobleče po navadi tega reda, in glede ptujega blaga, če ga kaj ima, naj skerbi, da ga poverne v gotovini ali pa naj da varno zastavo. Ravno tako naj skerbi, da se spravi s svojimi bližnjimi. Vse to izpolnivši naj se čez eno leto po svetu nekaterih izkušenih bratov (diskretov), če se jim sposoben zdi, takole sprejme; namreč, da obljubi, deržati vse zapovedi božje in tudi zadostiti, kaker se spodobi, za prestopke takega življenja, kadar bi mu to bilo naloženo po volji oglednikovi. In to njegovo obljubo naj napiše potem kedo, ki ima očitno službo. Na drugi način naj ministri nikogar ne sprejmejo, razen ako se jim bo drugači zdelo po resnem prevdarku okoliščin osebe in njenih neodjenljivih prošenj.

Nadalje vzkazujemo in določujemo, da ne sme nihče po vstopu v to bratovščino iz nje izstopiti in se mej svet poverniti.

Vender mu je pa pripuščen prestop v drugi poterjen red. Omoženim ženskam pa ni dovoljen vstop v družbo imenovane bratovščine, razen z dovoljenjem in priterjenjem njihovih mož.

Razlaga.

Tukaj je prvo vprašanje, kateri so tisti ministri ali predstojniki, ki imajo oblast v tretji red sprejemati?

Mnoga papeška določila (Inocencija IV. od leta 1246: Devotorum...; Nikolaja IV. od leta 1292: Unigenitus Dei Filius...; Siksta IV. od leta 1471: Romani Pontificis...) to pravico in oblast dajejo najvikšim redovnim in okrajinskim predstojnikom, to je: generalom in provincijalom reda manjših bratov svetega Frančiška. Ti pa smejo tudi druge redovne brate pooblastiti, ker ne morejo povsod sami tega posla opravljati. Ti namestniki se imenujejo vizitatorji ali ogledniki.

Ker pa ima red manjših bratov več vej, to je, ker so razen frančiškanov tudi kapucini in konventuali ravno tega reda svetega Frančiška, imajo tudi oni pravico sprejemati v tretji red in ude voditi, kaker sta to določila papeža Benedikt XII. in Klemen XII. V tistih krajih, kjer bivajo frančiškani in kapucini, imajo oboji to pravico.

Okrajinski predstojniki pa smejo pooblastiti tudi svetne duhovne, če so udje tretjega reda, in za to oblast pismeno ali ustno prosijo, da druge sprejemajo v red in jih dopuščajo k obljubam, vender morajo na novo sprejete ude naznaniti bližnjemu redovnemu vizitatorju.

Vsi, ki imajo oblast v red sprejemati, imajo tudi dolžnost, preden koga sprejmejo, najprej poizvedeti to, kar v prvem poglavju velewa sveto vodilo. V tem poglavju pa se nadalje zapoveduje natanko izprašati prosivca o njegovem stanu ali službi in vseh razmerah, v katerih živi. Tudi v tem bi se znalo namreč kaj najti, kar bi ne dopuščalo prosivca sprejeti v red.

Redovna določila, ki jih je poterdil papež Inocencij XI., prepovedujejo sprejemati take, ki nimajo nobene službe, nobenega premoženja, nič dohodkov ali obertnije, s čimer bi se mogli živiti. Ravno tako se ne smejo sprejemati taki, ki nimajo gotovega stanovanja, ali ki se pečajo s takimi deli, pri katerih so izpostavljeni očitni sramoti.

Razen tem in onim, ki so v prvem poglavju zaznamenjani, ni tretji red nikomer zapert, bodi si duhovskega ali posvetnega, zakonskega ali prostega stanu. Sprejeti se smejo tudi možje in žene, ki zavoljo mnogege dela ne morejo vsega dopolniti, kar sveto vodilo nalaga; sprejeti se smejo slabotni starčki, ki ne morejo deržati posta, kaker je v vodilu predpisan. Tudi bolnikom je dovoljeno stopiti v ta red, in celo vmirajoči se smejo še na smertni postelji vpisati, da se vdeležijo milosti, ki so podeljene svetemu serafinskemu redu. Žene pa, ki so v zakonskem stanu, dopušča vodilo le s privoljenjem njihovih mož sprejeti. Vender ne bi bilo prav, da bi jim možje to prepovedovali, saj tretji red zakonskih dolžnosti nikaker ne odpravlja, temuč le posvečuje. Ker pa se dan današnji tretjerednice po unanjem nič ne ločijo od drugih, smejo tisti, ki sprejemajo v red, zakonske žene v mnogih primerih oprostiti te terjatve svetega vodila. Mladi ljudje pa, ki so starišem pod oblastjo, naj se navadno ne sprejemajo brez njih dovoljenja. Sploh ni svetovati, da bi se sprejemali celo mladi ljudje, zlasti ženskega spola, ker se takim prva gorečnost rada vhladi in potem pohujšanje dajejo. Le posebna čednost in vterjena značajnost bi v tem primeru izjemo dovolila.

Nadalje morajo predstojniki razložiti prosivcem vse dolžnosti in ostrosti tega reda, da morejo le-ti sami sebe izprašati, ali imajo moč in dobro voljo tako živeti, kaker red terja. Zlasti naj jim povedo, da se zavezuje, kedor vstopi v ta red:

1. božje zapovedi zvesto izpolnjevati;
2. opravljati molitve in deržati poste, kaker vodilo predpisuje, ako se jim to ne spremeni v druga dobra dela;
3. vbogim in bolnikom vsmiljenje skazovati;

4. za prestopke svetega vodila naloženo pokoro opravljati;

5. redovne predstojnike slušati.

Kedor ima terdno voljo po teh zakonih živeti, ta se ima potem podučiti, da mora pred vstopom še te tri reči dopolniti:

1. vse krivično blago poverniti;

2. svoje dolgove poplačati, ali pa z varno zastavo zadovoljiti upnike.

3. z bližnjim se spraviti, ako živi s kom v jezi ali sovraštvu.

Zelo je svetovati, da se vsaki, ki hoče vstopiti, nekoliko dni

prej, kar je mogoče, odtegne posvetnim skerbem in razmišljenostim,

in v premišljevanju večnih resnic in pobožni molitvi „starega

grešnega človeka sleče in novega človeka obleče, ki

je po Kristusu vstvarjen v pravičnosti in resnici.“

Kedor še ni opravil dobre vesoljne izpovedi, naj preišče gube svoje

vesti in se v veljavni izpovedi z Bogom spravi. Le po dobrem

začetku je upati dobrega napredovanja.

Kraj, kjer novi udje sprejemajo redovno obleko, je samostanska cerkev ali kapelica. Le z dovoljenjem okrajinskega predstojnika bi se to smelo, kadar v cerkvi ali kapelici ni lahko mogoče, v zakristiji zgoditi, nikaker pa ne v hiši ali tudi domači kapelici dotične osebe razen v največji sili ali smertni nevarnosti.

Sè sprejetjem redovne obleke se začenja za novega uda leto

poskušnje ali novicijat. V tem času imajo višji in predstojniki

skerbno nanj gledati in mu pomagati, da si pridobi vseh potrebnih čednosti. Tudi novice naj si resno prizadeva, da bo napredoval v dobrem in ne izgubi milosti svojega poklica. Ako se ne obnaša lepo, ako je len v izpolnjevanju svojih dolžnosti, nepokoren, termast in lahkomišljen, naj se ne pripušča k obljubam; tak ne bi s tem sebi nič koristil, in redu le škodil.

Obljube smejo delati udje še le, ko so leto poskušnje popolnoma doveršili in tudi že vsaj šestnajsto leto svoje starosti dopolnili. Pred se sme to zgoditi le na smertni postelji, da se bolnik vdeleži milosti svetih obljub in zlasti popolnega odpustka, ki je za tisto priložnost podeljen. Ako ozdravi, pa naj obljube ponavlja ob svojem času.

Ako se pa kedo šest mesecev potem, ko mu je leto poskušnje poteklo, ne oglasi, da bi delal obljube, velja to toliko, kaker da je izstopil iz reda, in se pozneje več ne more pripuščati k obljubam, razen ako bi svojo zamudo z veljavnimi vzroki opravičil.

Obljube sprejemati sme tisti, ki ima pravico in oblast spre-

jemati v red. Tudi kraj, kjer se smejo delati obljube, je ravno tisti, kaker je odločen za sprejemanje v red ali redovno preobleko.

Kaj imajo udje tretjega reda obljubiti, to je iz besed svetega vodila jasno. Namreč, da bodo natanko izpolnjevali zapovedi božje; da bodo opravljali, kar jim vodilo nalaga in ako bi se krive storili kakega prestopka teh dolžnosti, da bodo radovoljno opravili pokoro, katero jim bo naložil vizitator po svoji previdnosti. Pomniti pa je, da ta obljuba ni slovesna obljuba in celo nikaker ne veže pod smertnim grehom, kaker to razna papeška določila poterjujejo. Vender pa bi se zelo pregrešil, kedor bi iz zaničevanja ne hotel izpolnjevati, kar je obljubil; takega čaka pravična roka božja, ki se ne da zaničevati.

Vodilo nadalje terja, da naj storjeno obljubo kedo, ki ima očitno službo (notar), napiše in se tisto pismo shrani. Ali po današnji navadi tega nikaker ni treba; zadosti je, da se zapiše ime bratovo ali sestrično v zapisnik udov tretjega reda in vizitator dotičnim izroči z redovnim pečatom poverjeno spričevalo, da so sprejeti. To spričevalo se mora po smerti vizitatorju poslati.

Naposled prepoveduje vodilo po storjenih obljubah red zapustiti, razen ako hoče kedo prestopiti v kakov drugi cerkveno poterjen red. Tudi ta prepoved tercijarjev, ki brez unanje redovne obleke in brez slovesnih obljub mej svetom živijo, nikaker pod grehom ne veže; oni morejo, kadarkoli hočejo, ali pred obljubami ali tudi po obljubah zapustiti red. Vender pa naj taki ne pozabijo besed svetega evangelija:

„Kedor položi svojo roko na plug, pa se ozira na to, kar je od zad, tak nobeden ni pripraven za kraljestvo božje.“ (Luk. IX, 62.)

V kakov drugi poterjen red smejo prestopiti, kaker vodilo očitno pravi; ne morejo pa ob enem tudi v kak drugi, n. pr. svetega Dominika, tretji red zapisani biti, pač pa lahko v katero koli bratovščino. — Kedor se pa iz enega kraja preseli v drugi kraj, se mora vizitatorju bližnjega samostana oglasiti, da ga tamkaj vpiše.

Premišljevanja o prečastitljivih ranah svetega Frančiška.

Pervo premišljevanje.

4. poglavje.

Sv. Frančišek čudovito okrepeča nekega kmeta, kateri ga je na goro vodil.

Drugo jutro so spoznali tovariši, da je sv. Frančišek zavoljo truda pretekle noči, katero je prebil brez spanja, preslaboten, da da bi peš dalje popotoval. Šli so tedaj k nekemu vbogemu kmetu v tisti okolici, in so ga prosili, naj bi jim iz ljubezni do Boga posodil svojega osla za brata Frančiška, njihovega očeta, kateri ne more dalje peš hoditi. Ko je kmet slišal imenovati brata Frančiška, jih vpraša: „Ste li vi od tistih redovnih bratov tistega asiškega brata, o katerem se pripoveduje toliko dobrega?“ Odgovore mu, da so in da ravno zanj prosijo osla. Nato ta dobri mož z velikim spoštovanjem in skerbjo svojega osla pripravi, ga k sv. Frančišku pripelja in z velikim spoštovanjem svetnika nanj posadi. Tako so šli dalje in tudi kmet je šel za svojim oslom z njimi. Ko so tako dalje šli, pravi kmet sv. Frančišku: „Povej mi, ali si ti brat Frančišek iz Asiza?“ Sv. Frančišek odgovori, da je. „Prizadevaj si torej,“ pravi na to kmet, „da boš tako dober, za kakeršnega te vsi ljudje imajo; ker jih mnogo ima veliko vero v tebe, opominjam te zato, da ne bo v tebi družega, kaker kar ljudje od tebe upajo!“ Sv. Frančišek, ko sliši te besede, ni bil nevoljen, da ga kmet opominja, in si ni mislil: „Kaka žival je to, ki me opominjati hoče!“ kaker bi dandanes storili mnogi ošabni ljudje, ki redovno obleko nosijo; ampak precej je z osla stopil, se pred kmetom na tla vergel, mu noge poljubil in ponižno se mu je zahvalil, da ga je tako ljubeznjivo posvariti hotel. Nato so ga kmet in tovariši sv. Frančiška pobožno vzdignili od tal in ga zopet na osla posadili in šli so dalje.

In ko so bili blizu v sredi brega na gori, začne tistega kmeta hudo žejati zavoljo velike vročine in trudapolne hoje v breg, tako da je začel glasno klicati za sv. Frančiškom: „Oj, oj! žeja me bo vmorila; če ne dobim kaj piti, moram poginiti ta hip“. Zatega voljo stopi sv. Frančišek z osla in začne moliti, ter tako dolgo kleči in roke proti nebu povzdiguje, dokler je spoznal po raz-

odevenju, da ga je Bog vslišal. In potem pravi sv. Frančišek kmetu: „Teci, pojdi hitro k le-oni skali in tam boš našel živo vodo, katero je dal Jezus Kristus to uro po svojem vsmiljenju, da izvira iz tiste skale.“ Le-ta teče k tistemu kraju, ki mu ga je pokazal sv. Frančišek, in najde lep studenec po moči molitve sv. Frančiška izpeljen iz naj terje skale, in se ga napije dobro in je bil okrepečan. In očitno je bilo, da je Bog čudovito na dan poklical ta studenec po molitvi sv. Frančiška, ker ne prej ne poslej nigdar ni bilo videti studenca na tem kraju, ali sploh žive vode v tisti okolici na daleč okrog. Ko se je to zgodilo, se je sv. Frančišek se svojimi tovariši in s kmetom Bogu zahvalil za izkazani čudež in potem so šli dalje.

5. poglavje.

Sv. Frančiška pozdravljajo ptički, ko pride na goro.

In ko so se približali do znožja prave alvernjske pečine, se je dopadlo sv. Frančišku malo počivati pod hrastom, kateri je bil pri potu in je še tam. Pod njim je začel sv. Frančišek ogledavati lego kraja in okolice, in ko se je v tem premišljevanju mudil, glej, tu prileti od raznih strani velika množica ptičkov, kateri so vsi s petjem in s trepanjem s perotni naznanjali svoje veliko veselje in radost, in obdali so sv. Frančiška tako, da so se mu vsedli eni na glavo, nekateri na rame, nekateri na roke, nekateri v naročje in nekateri vse okrog nog. Ko so to videli njegovi tovariši in kmet in čudili se, pravi sv. Frančišek ves vesel v duhu tako-le: „Jaz mislim, preljubi bratje, da je ljubo našemu Gospodu Jezusu Kristusu, da stanujemo na tej samotni gori, ker se tako veselijo našega prihoda naše sestrice in brateci ptički.“ Ko je to rekel, so se vzdignili in šli naprej in naposled so prišli na kraj, katerega so bili izvolili njegovi tovariši.

In to je, kar se tiče prvega premišljevanja, namreč kako je sv. Frančišek prišel na sveto goro Alvernijo.

Drugo premišljevanje.

Kako je sv. Frančišek sè svojimi tovariši na sveti gori Alverniji živel.

1. poglavje.

Vitez Roland obiše sv. Frančiška na gori Alverniji.

Drugo premišljevanje je, kako je sv. Frančišek sè svojimi tovariši na imenovani gori Alverniji živel. In kar se tega tiče, naj

se ve, da je bil gospod Roland silno vesel, ko je slišal, da je sv. Frančišek s tremi redovnimi tovariši na goro Alvernijo prišel, da bi tamkaj stanoval; in drugi dan je šel on in mnogo drugih iz njegovega gradu in so prišli obiskat sv. Frančiška, nesoč seboj kruha in vina in družega živeža za-nj in njegove tovariše, in ko je gori prišel, jih je v molitvi našel in se jim približevaje jih je pozdravil. Tedaj je sv. Frančišek vstal in ljubeznjivo in veselo sprejel gospoda Rolanda sè vsem njegovim tovarištvom. In nato so sedli, da bi se mej saboj pogovarjali. In ko so se tako pogovarjali in se je sv. Frančišek zahvalil za pobožno goro, in za njegovo obiskovanje, potem ga je prosil, naj bi mu pod neko prelepo bukviyo, ki je bila en lučaj od bratovskega stanovališča, majhino celico dal postaviti, ker se mu je zdel tisti prostor zelo pripraven in k pobožnosti vabiven. In gospod Roland mu jo je precej dal postaviti, in ker se je približal večer, ko je doveršena bila, in je bil čas k odhodu, jim je sv. Frančišek, preden otidejo, malo pridigal, in potem ko je pridigal in jih blagoslovil, je gospod Roland, ko je imel otiti, sv. Frančiška in njegove tovariše v stran poklical in jim je rekel: „Bratje moji predragi, nikaker ni moj namen, da bi na tej divji gori kako telesno pomanjkanje terpeli, zaradi katerega bi mogli manj skerbeti za duhovne reči, in zato hočem, in to vam zdaj za vselej povem, da v mojo hišo pošljete mirno za vsako vašo potrebo, in če bi nasprotno storili, bi vam to jako za zlo vzelo.“ In rekši to se je odpravil sè svojim tovarištvom in se vernil v svoj grad.

2. poglavje.

Sv. Frančišek podučuje svoje tovariše, kako morajo živeti, in dobi od Boga prvo razodevenje glede prejetja prečastiljivih ran.

Tedaj je sv. Frančišek rekel svojim tovarišem, naj se vsedajo, in jih je učil, kako morajo svoje življenje vrnati oni in vsi, kateri hočejo pobožno živeti v puščavah. In mej drugimi rečmi jim je posebno naložil izpolnjevanje svetega vboštva rekoč: „Ne mislite tolikanj na ljubeznjivo ponudbo gospoda Rolanda, da v nobeni reči ne razžalite naše gospe in gospodovavke, svete revščine. Bodite prepričani, da, koliker bolj se bomo svete revščine ogibali, toliko bolj se nas bo tudi svet ogibal in bomo pomanjkanje terpeli; če se bomo pa svetega vboštva prav tesno oklenili, nas bo

svet iskal in nas bogato preživel. Bog nas je v ta sveti red poklical v zveličanje sveta, in je mej nami in svetom to pogodbo naredil, da naj mi svetu dober zgled dajemo, svet nas naj pa podpira v naših potrebah. Bodimo torej stanovitni v svetem vboštvu, ker je ono pot k popolnosti, ono je poroštvo in zastava večnega bogastva.“ Še mnogo družega lepega in spodbudljivega je govoril in jih opominjal glede svetega vboštva in potem je tako sklenil: „To je način življenja, ki ga sebi in vam nakladam; in ker vidim, da se smerti bližam, hočem samotno živeti in v Bogu se zbirati in pred njim svoje grehe objokovati. In brat Leon naj mi prinese, keder se mu bo prav zdelo, kruha in malo vode; in nikaker ne pustite k meni nobenega, temuč vi jim odgovorite namesti mene.“ Po teh besedah jih je blagoslovil in se podal v celico pri bukvi. Tovariši pa so ostali v svojem stanovanju za trdno pripravljene izpolnjevati povelja svetega Frančiška.

Ko je nekaj dni potem sv. Frančišek poleg svoje celice stal in premišljeval, kakešna je tista gora, in čudil se tako velikim razpoklinam in špranjam največih pečin, začel je moliti in tedaj mu je Bog razodel, da so se naredile tiste čudne razpokline ob uri Kristusovega terpljenja, ko so skale pokale, kaker evangelist pripoveduje. In to je hotel Bog, da se je pokazalo posebno vidno na gori Alverniji, ker se je imelo tamkaj ponoviti terpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa v njegovi duši po ljubezni in pomilovanju, in na njegovem telesu po vtisnjenju presvetih ran. Ko je sv. Frančišek tako razodevenje prejel, se je nemudoma v svojo celico zaperl in se je popolnoma sam v sebi zbral in pripravil se paziti na skrivnost tega razodevenja. In odslej je začel sv. Frančišek po neprenehani molitvi bolj dostikrat okušati sladkost božjega ogledovanja, po katerem je bil pogostoma tako v Boga zamaknjen, da so ga tovariši videli, kako je bil s telesom nad zemljo povzdignjen in vmaknjen sam iz sebe. V teh ogledovanjskih zamaknjenjih mu je Bog razodeval ne samo sedanje in prihodne dogodke, temuč tudi skrivne misli in želje redovnih bratov, kaker je sam nad seboj izkusil brat Leon, ki je bil takrat njegov tovariš.

3. poglavje.

Sv. Frančišek oprostí sè spisom brata Leona neke hude izkušnjave!

Imenovanega brata Leona je satan z velikimi izkušnjavami nadlegoval in sicer ne z mesenimi, temuč z duhovnimi; zato je

močno želel, da bi imel kaj pobožnega, od sv. Frančiška roke pisanega, ker je bil prepričan, da bo s tem če ne popolnoma pa vsaj deloma pregnal izkušnjavo. Ni si pa upal zaradi sramožljivosti in spoštovanja te svoje želje sv. Frančišku razodeti. Ali česar mu brat Leon ni hotel povedati, to mu je razodel sveti Duh. Sv. Frančišek ga torej k sebi pokliče, da si prinese črnilo, pero in papir ter z lastno roko zapiše hvalo Kristusovo, kaker je brat želel, in na koncu naredi znamenje svetega križa in mu da spis rekoč: „Na, dragi brat, ta list in ga hrani skerbno do smerti. Bog te blagoslovi in varuj vseh izkušnjav! Ne bodi maloserčen, ker imaš izkušnjave; zakaj zavoljo tega te imam za prijatelja in boljšega služabnika božjega, in koliker bolj te izkušnjave nadlegujejo, toliko bolj te ljubim. Resnično ti povem, da se nihče ne sme imenovati popolnega prijatelja božjega, dokler še ni prebil mnogo izkušnjav in britkosti.“ Ko je torej brat Leon ta spis z velikim spoštovanjem in trdnim zaupanjem sprejel, odjenjala je vsa izkušnjava tisti trenotek in v samostan se vernivši je z velikim veseljem svojim tovarišem povedal, koliko milost mu je Bog podelil, ko je ta spis prejel od sv. Frančiška. Ta spis je shranil in skerbno varoval in redovni bratje so v teku časa mnogo čudežev ž njim storili.

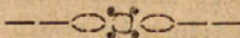
4. poglavje.

Bog sv. Frančišku veliko milosti podeli in mu razodene prihodnost njegovega reda.

Odslej je začel imenovani brat Leon z veliko čistostjo in iz dobrega namena preiskovati in opaževati življenje sv. Frančiška. Zaradi njegove čistosti mu je bilo dano, da je večkrat videl sv. Frančiška v Boga zamaknjene in od zemlje povzdignjene, včasih tri vatale visoko, druge krati štiri vatale, kaker je bila bukev visoka; včasih pa ga je videl tako visoko v zraku in s toliko svetlobo obdanega, da ga je komaj zapazil. In kaj je storil ta prosti brat, kadar je bil sv. Frančišek tako nizko povzdignjen, da ga je lahko dosegel? Šel je tiho k njemu, oklenil se je njegovih nog in poljubljevaje jih je rekel v solzah: „Moj Bog, vsmili se mene grešnika, in po zasluženju tega svetega moža daj mi milost pri tebi najti!“ Ko je tedaj enkrat tako pod nogami sv. Frančiška stal, in ga ni mogel doseči, ker je bil previsoko od zemlje povz-

digljen, je videl listek sè zlatimi čerkami pisan z neba se bližati in sv. Frančišku na glavo pasti. Na tem listku je bilo zapisano: „Tukaj je milost božja“. Ko je to prebral, se je listek zopet proti nebu vernil. Po daru te milosti božje, katera je bila v njem, je bil sv. Frančišek ne le v Boga potopljen po zamaknjenem ogle-dovanju, temuč je bil tudi pokrepčan nekaterikrat po angeljski prikazni.

Ko je torej nekega dne stal sv. Frančišek in mislil na svojo smert in na stan svojega reda po svoji smerti, je rekel: „Moj Gospod in Bog, kaj bo po moji smerti s tvojo vbogo družino, katero si po svoji dobroti meni grešniku izročil? Kedo jih bo krepčal? Kedo opominjal? Kedo za nje prosil?“ Ko je te in enake besede govoril, se mu prikaže angelj od Boga poslan in ga okrepča rekoč: „Naznanjam ti v imenu Boga, da obljuba tvojega reda ne bo prenehala do sodnjega dne, in ne bo tako velikega grešnika, da ne bi od Boga milosti dobil, če bo tvoj red iz serca ljubil, in nobeden ne bo dolgo živel, če bo iz hudobije tvoj red preganjal; poleg tega nobeden velik grešnik, če bi bil v tvojem redu, ne bo dolgo v njem ostal, če ne poboljša svojega življenja. Ne bodi torej otožen, če vidiš v svojem redu nekatere brate ne dobre, kateri ne izpolnjujejo vodila, kaker bi morali; in nikar ne misli, da se red zavoljo tega zmanjšuje, ker jih bo notri vedno mnogo in mnogo, kateri bodo vravnavali svoje življenje po evangeliju Kristusovem in po čistosti redovnega vodila, in vsi ti bodo šli precej po telesnem življenju v večno življenje, ne da bi morali iti skozi vice. Nekateri drugi bodo vodilo izpolnjevali, pa ne na tanko, in ti bodo morali v vicah biti, preden v nebesa pridejo; ali čas njihovega očiščevanja bo Bog tebi prepustil. Za tiste pa, kateri redovnega vodila nikaker ne izpolnjujejo, naj ti ne bo mari, govori Gospod, ker tudi njemu ni mari za nje!“ Na te besede je angelj izginil in sv. Frančišek je ostal okrepčan in potolažen.

Kako se Marija časti.

I.

Boga vsegamogočnega, večnega, neskončno milostivega in dobrotljivega, našega stvarnika, odrešenika in posvečevavca, imamo

moliti, njemu samemu imamo služiti, njega imamo čez vse ljubiti in častiti. Bog je namreč edini sam iz sebe neskončna dobrota in lepota, vse ljubezni in časti vredna; kar je drugega dobrega in lepega v nebesih in na zemlji, to je vse le izvirek iz neskončnega večnega morja božje dobrote in lepote. In kaker je Bog, kar je razen njega, iz ničesar vstvaril, tako bi lahko v trenutku zopet vničil vse, da ne bi ostalo, kaker on sam edini. Vse to je tedaj proti Bogu ravno kaker nič, ker nima ničesar samo od sebe. Samo ob sebi torej tudi nikakeršne slave in časti ne zasluži, temuč le z ozirom na Boga, tako da častimo v vsem prav za prav le njega samega; častimo ga v njegovih delih, po katerih se nam razodevlje in spoznavati daje.

Iz tega premišljevanja bo blagovoljnemu bravcu jasno, kako se razločuje čast, katero skazujemo Bogu, in češčenje, katero skazujemo njegovim tudi najboljšim stvarjem, angeljem, svetnikom in svetnicam, in nad vsa druga vstvarjena bitja prečisti devici Materi božji Mariji. Ali naj nas nihče ne razume narobe, kaker bi namreč ovirati hoteli s temi besedami ali pomanjševati čast, katero imenovanim stvarjem božjim po pravici skazujemo. Nikaker ne! Bog jih je častiljive naredil in torej hoče, da jih častimo. Kaker bi razžalil človek vmetalnika, n. pr. malarja ali podobarja, naj bi se mu še tako priklanjal, ako bi pa zraven ne zmenil se za njegova lepa dela, ali jih celo zaničeval, ravno tako ne more Bogu dopasti, kedor bi se ne zmenil za njegove najlepše, najboljše stvari, angelje in svetnike, kedor bi ne maral celo za tisto, katero si je vstvaril za svojo lastno mater glede na človeško natoro, ter jo tako povikšal nad vse, kar si more človek misliti razen njega, Boga samega. Ako jo je Bog tako neizmerno počastil, kedo bi si pač upal reči, da ni volja božja, da jo tudi mi častimo, da jo častimo visoko visoko čez vse druge stvari?

Kako je pa vender nikaker ne smemo enačiti z Bogom, ne smemo enačiti s Kristusom, Sinom božjim, in z njegovim presvetim rešnim telesom, to je prelepo povedal neki sloveč pridigar srednjega veka, frančiškan Bertold iz Ratizbone. „Ako bi bilo mogoče,“ pravi, „da bi naša ljuba gospa sveta Marija, mati božja, zdaj tukaj na tem lepem travniku bila in bi jaz vreden bil videti nebeško kraljico — in vi veste, da bi jo prav rad videl, neizmerno rad — in jaz bi bil na potu in bi ravno šel gledat našo ljubo gospo sveto Marijo, pa bi mi prišel nasproti mašnik, ki bi nesel sveto rešno telo k bolniku, jaz bi se prej obernal proti mašniku in prej poklek-

nil pred svetim rešnim telesom, kaker pred našo ljubo gospo sveto Marijo in celo nebeško vojsko. Kaker bi jo rad videl in dasiravno je še nigdar nisem videl, vender bi hotel našega Gospoda v svetem rešnem telesu bolj počastiti, dasiravno vsak dan vidim presveto rešno telo. Kar je sončni žarek, ki posije igli skozi uho, proti vsji luči, ki jo razliva sonce po celem svetu, tako majhina je svetos: cele nebeške vojske in naše ljube gospe zraven proti svetosti, katero ima Bog sam“.

Boga torej čez vse častimo! Ali „za Bogom častimo Marije najpred!“ Bcg to hoče. Zato je Marija svetega Duha polna prerokovala v svoji slavni pesmi: „Moja duša poveličuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem zveličarju, ker se je ozerl na nizkost svoje dekle; glej namreč, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi rodovi; zakaj velike reči mi je storil on, ki je mo gočen in sveto njegovo ime“.

In zares! srečno jo imenujejo od tedaj vsi rodovi človeški; prerokovanje Marijino se izpolnjuje skozi vsa stoletja od apostoljskih časov do naših dni. Vsi svetniki svete katoliške cerkve so bili veliki častivci Marijini, kaker nam o mnogih tudi spisi pričajo, ki so se ohranili do današnjega dne. Že v drugem stoletju po Kristusu pravi sv. Irenej, škof v Lijonu na Francoskem: „Marija je postala izvirek zveličanja celemu človeškemu rodu“. V četrtem stoletju siluo goreče govori o kraljici nebeški v mnogih spisih in pesnih sirski cerkveni oče sveti Efrem. Imenuje jo „neomadežano, čisto, kraljico vesoljnosti, upanje obupajočim, varno zavetje brodolomnim, tolažbo sveta, vseh rešenje“ itd. Ciril Aleksandrijski pa je govoril pred očeti vesoljnega cerkvenega zbora v Efezu leta 431 po Kristusu: „Bodi pozdravljena Marija, božja porodnica, zakladnica celega sveta, nevgasljiva svetilnica, venec devištva, kraljeva palica prave vere!“ Enako goreče oznanjajo čast Matere božje drugi sveti možje prvih stoletji, da ne govorimo o poznejših, Epifanij, German, Sofron, Janez Krizostom, Ambrož, Avguštin, Jeronim, Leon Veliki, Enodij, Gregor Veliki, Vincencij Fortunat, Janez Damascen itd.

V resnici, tako je, tako mora biti! Vsako jutro skozi toliko stoletji se budi Marijina čast in hvala v milijonih serc, milijoni jezikov jo pozdravljajo po celem svetu. In vedno še raste, vedno se množi češčenje Marijino. Zlasti naše stoletje, kaker je žalostno zavoljo toliko sovražnikov, ki jih ima sveta cerkev, zavoljo toliko preganjanja in zatiranja, ki ga mora terpeti zdaj tu zdaj tam, vender je tudi veselo, ako pogledamo na stanovitno gorečnost pravih

katoličanov, ako gledamo posebno, kako se češčenje Matere božje lepo razširjuje in napreduje, tako da mnogi to stoletje ne po krivem imenujejo „Marijino stoletje“.

Tudi naše milo slovensko ljudstvo ni poslednje, kjer gre za Marijino čast. Koliko lepih cerkva ji je sezidalo in kako rado jih obiskuje! Kako pobožno obhaja njene praznike, in kako veselo se vdeležuje zlasti v novejšem času milih šmárinic meseca majnika! Obilo lepih knjig ima že češčenju Marijinemu namenjenih in mnogo prijetnih pesmi se razlega po mestih in vaseh naših v njeno čast in slavo. Razne Marijine bratovščine so obilo razširjane po vseh naših krajih in menda je ni hiše na Slovenskem, kjer bi se ne molil sveti roženkranc vsaj zimske večere, keder ni tolikanj silnega dela. V vsaki hiši imajo tudi eno ali še več svetih podob, ki jih spominjajo Marije, matere Božje in naše matere.

Nihče potemtakem ne more in ne sme reči, da naše slovensko ljudstvo sploh ne časti Marije, ali da ne ve, kako se Marija časti. Ali kar velja sploh, velja li tudi o vsakem posameznem Slovencu? Žal nam je, da tega ne moremo reči. Pogostoma — o, kako malo ve serce o tem, kar se opravlja, ker je človek od mladega tako vajen! Kako daleč ima mnogi mnogi še, da se bo mogel imenovati pravi častivec Marijin! Pa tudi mej tistimi, ki jo v resnici ljubijo in častijo, kedo bi si upal misliti, da je storil vse, kar je imel storiti, da mu ni treba ali ni mogoče napredovati? „Kedor je pravičen, bodi še pravičniši; kedor je svet, bodi še svetejši!“ V duhovnem življenju ni mirnega stanja; kedor ne gre več gori, naprej, ta gre precej dolu, nazaj, kakor kamen, ki ga kvišku veržeš. In kakor bi svetilnica ne svetila dolgo, ako bi se ji ne prilivalo olja o pravem času, tako bi tudi naša gorečnost kmalu pogasnila, ako bi je ne redili, ne poživljali vedno z novim, pripravnim netilom.

Po vsem tem mislimo, da ne bo odveč, ako tukaj na kratko povemo, kako naj se Marija prav časti. Kedor jo je že do zdaj častil, tega, ako bo naše besede s pravim namenom bral, upamo, da bodo pokrepčale in poterdile v dobrem ter k veselemu napredovanju spodbudile; kedor je pa ali po nevednosti ali po zanikernosti še ni častil, kakor bi jo mogel in moral, ta naj zanaprej z dvojno gorečnostjo nadomesti, kar je do zdaj zamudil; tudi njega bo mila nebeška mati sprejela radostna in berž mu bo začelo poganjati in razcvetati se v otajanem sercu obilo kerščanskih čednosti, kakor lepe, ljube rožice na toplem pomladanskem soncu.

Sv. Jožefa žalost in veselje.

II.

Primeroma največ ljudi po širokem svetu zdihuje in žaluje zaradi pomanjkanja in revščine. Celo izmedj onih, ki dovelj imajo, se jih čuti mnogo nesrečnih le zato, ker se jim zdi, da še nimajo zadosti, ker bi radi imeli še več in čedalje več.

Če se nam taki nezadovoljni skopuhi gnjusijo zavoljo svoje neume strasti, smilijo se nam pa v resnici vbožni, kateri še za vsakdanje potrebe ne zmagujejo. O revščina, to je britka, to je grenka reč; tega se lahko prepričaš v vsaki vasi, v vsakem mestu, v vsakem predmestju. Kako hudo je že za posameznega človeka, če si ne more pri naj boljši volji najpotrebnišega pridobiti; kako pa še le serce kervavi vboži materi, vbožnemu očetu, ki svoje družine ne moreta hraniti in oblačiti! Kako starišem serce presune lačnih otrok prošnja „dajte kruha!“ ker ga ne morejo dati in sami lakote medlijo, pa si pomagati ne morejo!

Tudi sv. Jožef se je imel kakor malokedo v svojem življenju mnogokrat priliko prepričati, kako je vboštvo grenko in žalostno. Omenim pa zato koj v začetku te težave, ker je ves čas slonela na Jožefovih ramah. Ves čas njegovega življenja ga je revščina spremljala. — Že v mladosti mu je bila zvesta tovarišica. Primoran je bil rokodelstva se učiti. Naučil se je mizarstva, tesarstva, tudi pluge je znal narejati, kakor nekateri cerkveni učeniki omenjajo.

Dobro naučeno rokodelstvo, pravijo, sicer velja toliko kakor denar; ali prav gotov denar pa to vselej ni, ker včasih omagajo moči za delo, včasih pa delo pohaja, da po več časa ni zaslužka. Težave, ki stiskajo dan danes rokodelce, stiskale so gotovo zdaj menj zdaj bolj tudi tesarja Jožefa.

Reven je bil tedaj sv. Jožef, dokler je bil sam, reven, ko je postal ženin in varih Marije Device in srečni rednik Jezusa Kristusa, ker je bila Marija enako revna in Jezus, čeravno kralj nebes in zemlje, si je prostovoljno izvolil revščino; vbožen je bil doma, da so ga farizeji zaničevali s primkom „tesar nazareški“, vbožen na tujem, da ga še v Betlehemu pod streho vzeti niso hoteli; vboštvo ga je spremljalo v Egipt, ga je terlo tam in se je ž njim spet vernilo iz Egipta nazaj; priprosto in revno je bilo vse v njegovi hiši, priprosta in revna tudi njegova smertna postelja: živel je v revščini, vmerl je v revščini. — „Bog hoče,“ pravi sv. Frančišek

Saleški, „da mora Jožef zmirom reven biti, kar je ena naj hujših poskušanj, ki jih nam more poslati; in to poskušnjo sprejme, ne za nekaj časa temuč za vse svoje življenje. In kakešna je bila ta revščina? Zaničevana, zapuščena, stradajoča“.

Vender, dokler je bil sv. Jožef še sam, mu revščina ni prizadevala toliko britkosti in žalosti; ali ko je videl, da tudi Marija in njen božji Sin morata terpeti vboštvo, in vse njega žalostne nasledke, se mu je mnogokrat milo storilo in serce ga je bolelo, kadar še z naj potrebnim ni mogel postreči njima, ki sta bila naj vredniša, naj boljša izmej vseh, kar jih je kedaj po zemlji hodilo. Obleka njijuna je bila tako priprosta in vbožna, zakaj staro sporočilo nam pripoveduje, da je zveličar vse življenje imel eno samo obleko, ki mu jo je bila njegova presveta Mati naredila in ki je ž njim vred rastla; hrana jima ni bila boljša, kakor jo navadno uživajo revni ljudje; stanovanje je bilo tesno, vse po hiši revno, kakor se še zdaj lahko prepričajo pobožni romarji v Loreti; celo delati in živež služiti je moral pomagati on, ki vzderžuje nebo in zemljo in najmanjšemu červičku v prahu potrebnega živeža preskerbuje. Kako da bi kaj tacega ne bilo ganilo — večkrat celo do solz ganilo tako blagega serca, kakor ga je imel sv. Jožef?

Lahko se bomo tega še o mnogih prilikah prepričali, vender že tukaj naj omenim, kako je n. pr. ob Jezusovem rojstvu ravno revščina Jožefu branila, da ni mogel bolje postreči novorojenemu kralju, ki je prvi trenotek svojega zemeljskega življenja moral v zaničljivem hlevcu terpeti mráz in pomanjkanje: kako se mu je moralo pač smiliti nebeško Dete! Posebno pa je bitko čutil, kaj se pravi vboštvo takrat, ko je z Jezusom v Egipt bežal in moral več časa tam mej ptujimi ljudmi živeti. „Tako veliko je bilo pomanjkanje Marije in Jožefa,“ pravi sv. Ligvori, „da večkrat se grižljiva kruha nista imela za dete Jezusa, ki je lačen kaj jesti želel“.

Pa oh! nista mu mogla dati družega ko solze. O kako je moralo pač takrat sv. Jožefu hudo biti, da je bil — revež! Revščina, ki se iz ljubezni do Jezusa terpi, ima nekaj prijetnega v sebi; toda revščina, zaradi katere Jezus sam terpi, napravlja toliko več bolečine, kolikor večja je ljubezen.

Pa tudi potlej, ko je prišel nazaj v Nazaret, ga revščina ni zapustila; prizadela mu je še mnogo britkosti. „Mislite si,“ pravi Bossuet, „vbogega rokodelca, kateri nima druge dedščine, kakor svoje roke, nima druge zaloge, kakor svoje izdelke, nima družih prihodkov, kakor svoje delo; rokodelca, kateri z eno roko da, kar je

z drugo ravnokar prejel, kateremu vsak dan zaloga pohaja, pa je vendar primoran nastopiti dolga popotovanja, ki mu vse kupce (naročnike) odtegnejo, ne da bi mu angelj, ki mu je poslan, besedice rekel o tem, kako se bo preživel. On se ni sramoval terpeti to, kar se mi sramujemo le reči: ponižujte se, človeške velikosti! In gre, zmirom vbežen, vedno na potu; pa vendar presrečen zato, ker je z Jezusom Kristusom, in se čuti prebogatega, da ga sme za to ceno imeti; vsak dan na novo si prizadeva poprazniti svoje serce, da bi Bog v njem raztegnil svoja posestva in razširil svoje kraljestvo; v obilnosti živi, zato ker nič nima; vse premore, zato ker mu vsega manjka; srečen, miren, brez straha je, ker ne najde ne počitka, ne stanovanja, ne obstanka“.

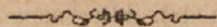
S temi besedami nam slavni francoski škof po eni strani prav živo popisuje skrajno revščino sv. Jožefa, po drugi strani pa nam tudi pové, kaj ga je v njej tolažilo: v naj večem pomanjkanju imel je vedno pri sebi nebeško bogastvo — Jezusa! Pričujočnost Jezusova mu oslajša vse grenkosti, olajša vse težave. Kadar se zvečer vleže na terdo posteljo, lahko vtolažen sladko zaspi, ker je Jezus zraven njega, in ko ga po noči kate-rikrat skerbi prebudijo, se spet berž vtolaži in razveseli, da le pogleda Jezusa, Boga, ki je ko človek poleg njega spal v podobi naj ljubeznjivšega deteta. Kadar je šel z doma, ni šel sam, vzel je Jezusa seboj in ga nesel ali pa za roko peljal; kako mu je bila vsaka stopinja polajšana!

Kadar je zavžival svoje borno kosilce, sedel je ž njim za mizo Jezus, in ko je Jožef krepčal z jedjo svoje telo, je Jezus krepčal z nebeško tolažbo njegovo serce. Kadar dela v delavnici, stoji Jezus poleg njega, prevzame nekoliko njegovega dela, mu pomaga, mu streže celo: take pomoči pač ni čutil sv. Jožef samo v rokah, mariveč še bolj v sercu! In videti, da je Jezus vesel revščine, da ljubi vboštvo in da Sin božji ves radosten dela in si pot s čela briše in da si Mati božja tudi ne želi boljšega, se mu težak kamen odvali od serca in tudi on je vesel, da je tako, in ne bi hotel menjati z nobenim bogatinom. In taka ljubezen, ki sta jo imela Jezus in Marija do revščine, ga je tolažila tudi na zadnje uro, in čeravno ju je zapustil v pomanjkanju, je vendar mirno zatisnil oči in sladko zaspal v rokah Jezusa, ki si je čeravno gospod vseh bogastev sam revščino izvolil in pred vsem blagroval vse one ljudi, ki so v bogi v duhu! —

Sv. Jožef tedaj nigdar ni imel bogastva, pa si ga tudi želel

ni; revež je bil, pa je ljubil svojo revščino in jo je ljubil od dne do dne bolj, ker je videl, kako jo ljubita tudi Jezus in Marija. Res da je imel vsled revščine mnogo preterpeti, zakaj revščina je le revščina in že beseda sama nam pove, koliko zaničevanja in britkosti navadno donaša. O, sv. Jožef je svoje vboštvo, kaker imamo navado reči, čutil; ali bil je poterpežljiv in zato potolažen in vesel; kaker je sploh naj večim svetnikom lastno, da se veselijo terpljenja, ker jih Jezusu in Mariji podobne dela. Srečni in veseli so že na tem svetu; zakaj sreča ni v tem, da kedo dosti ima, ampak da je zadovoljen s tem, kar ima, ker tako so mu izpolnjene vse želje. „Tisti je srečen,“ pravi sv. Avguštin „kateri ima, kar želi, in le želi to, kar je treba;“ ne pa posvetnjaki, katerim ni nigdar zadosti, katerim tisočkrat veči skerbi dela ono, kar jim manjka, kaker jim more veselja delati to, kar res imajo.

Da bi hoteli sedanji mnogoštevilni reveži sv. Jožefa posnemati, bi jim pač ne bilo treba tolikanj zdihovati in ljudi nadlegovati. Pošteno življenje že precej v mladosti, pridna delavnost in kerščanska poterpežljivost iz ljubezni do revnega Jezusa, to troje je zanesljivo zdravilo zoper vsakeršno vboštvo!

Življenje svete Elizabete Ogerske,

deželne grofinje turingijske,

patrone tretjega reda svetega Frančiška.

4. poglavje.

Kako je mladi deželni grof Ludovik zvest bil ljubi sveti Elizabeti in kako sta se poročila.

V preganjanju in britkosti je Elizabeta pri Bogu iskala vsmiljenja in pomoči in pravični Bog je sprejel molitve in solze svoje hčere, ter poplačal njeno vdanost in poterpežljivost. Mladi deželni grof Ludovik se ni dal odverniti od Elizabete; kar ne bi bil nihče mislil ali pričakoval, ostal je zvest njej, katero je od svojih otročjih let imel za svojo obljubljeno nevesto. Ljubezen do nje je rastle v njegovem sercu od dne do dne in dasiravno, menda zavoljo matere, tega čistega in svetega nagnjenja ni očitno kazal, vendar je bilo globoko vkoreninjeno v njegovi duši. Zasramovanja in pri-

govarjanja materinega in hinavskih prijateljev svetov ni poslušal. Kar je Elizabeto drugim zaničljivo delalo, to je on z veseljem gledal, temu se je čudil: njeni globoki ponižnosti, njeni skromnosti v obleki, njeni pobožnosti, njenemu vsmiljenju do vbozih; mislil je sam pri sebi, kako srečen bi bil, kè bi se od nje tudi on navadil teh čednosti! Ako pa ji ni kazal očitno ljubezni, da ni žalil svoje matere, porabil je tolikanj bolje vsako priliko, ki se mu je ponudila, da je skrivaj tolažil svojo ljubo nevestico v njenih britkih urah, ter z ljubeznjivimi, oserčevalnimi besedami skušal ozdraviti rane, ki so jih bili drugi vsekali njeni dobri dušici. Tako je dobivala Elizabeta v tej sladki razmeri neizrekljivo polajšanje. Keder je bil Ludovik na kakem daljšem potu, da je hodil skozi tergovska mesta, vselej je kupil, kar se mu je kaj posebnega in lepega zdelo, za darilo svoji obljubljeni. Nigdar se ni vernil s praznimi rokami; zdaj ji je prinesel koraldast rožni venček, zdaj lep križec ali pobožno podobico, nožiček, mošnjico, rokovice, drago kamenje za persno lepotičeje, zlate ketinice ali iglice, sploh kako stvar, ki je še ni imela. Vesela mu je prišla naproti, ko se je vračal; in oboje je objel ljubeznjivo in ji dal, kar ji je prinesel, ko zastavo svoje ljubezni, znamenje, da je mislil nanjo mejpotoma.

Zgodilo pa se je nekedaj, da je mnogo ptujih gospodov spremljalo deželnega grofa cel čas, dokler se je vernil, in je tako pozabil Elizabeti prinesiti navadno darilce. To je živo čutila kraljična; zlasti ker se tudi njeni sovražniki z veseljem opazili to pozabljenje, ko znamenje, da je knez spremenil svoje misli, da so dosegli svoj namen. Elizabeta si mu ni upala nič reči; vender je pretežka bila britkost, da bi jo bila mogla sama nositi v mladem sercu. V tej sili se spomni viteza Valterja iz Varile, deželnega grofa Hermana velikega natarjarja, ki jo je bil pripeljal z Ogerskega in ki mu je bil kralj, njen oče, posebno priporočil. Temu staremu prijatelju, ki je vedno, koliker je le mogel, oviral naklepe drugih dvornikov in branil Elizabeto, odkrije sirotica svojo britkost. Ginjen jo moš tolaži in obljubi govoriti o tem sè svojim gospodom. Kmalu se je dobila prilika. Deželni grof je vzel Valterja seboj na lov v okolici vartburški, in ko sta skupaj počivala na travi v nekem gozdiču, odkoder se je videla gora, ki je najvišja v Turingiji, tu pravi vitez knezu: „Ali mi hočete, milostivi gospod, odgovoriti na nekaj, kar bi vas rad vprašal?“ Knez nato: „Govori sè vsem zaupanjem; jaz ti bom povedal vse, kar želiš.“ — „Dobro torej,“ povzame vitez, „kaj mislite storiti z gospodično Elizabeto, ki sem vam jo pripeljal s

Ogerskega? ali jo boste vzeli v zakon, ali pa boste prelomili svojo besedo in gospodično nazaj poslali očetu?" Na te besede Ludovik vstane skokoma, stegne roko proti gori, ki je stala pred njima, in pravi: „Ali vidiš to goro, ki je pred nama? Kè bi ta gora bila iz, čistega zlata od znožja do verha in kè bi vse to zlato imelo moje biti, ako nazaj pošljem Elizabeto, jaz bi tega nigdar ne storil. Naj se misli in gevorì o njej, kar koli se hoče, jaz jo ljubim in ne ljubim na svetu nobene stvari bolj ko njo. Jaz hočem imeti Elizabeto. Ona mi je po svoji čednosti in pobožnosti ljubša ko vse dežele in bogastva na svetu.“— „Prosim vas, milostivi gospod,“ pravi nato Valter, „dovolite mi povedati ji te besede.“— „Povej ji je,“ odgovori knez, „povej ji, da ne bom poslušal nigdar, kar se mi bo koli svetovalo zoper njo, in daj ji to ko novo zastavo moje zvestobe.“ Pri teh besedah seže v žep in vzame iz njega majhino v srebro vdelano ogledalo, ki je imelo zadaj za steklom podobo križanega zveličarja, ter mu je poda.

Berž ko sta prišla z lova, poišče vitez Elizabeto, ji pove, kar je slišal, in izroči ogledalo. Elizabeta se nasmehlja v velikem veselju, zahvali se lepo gospodu Valterju, da ji je nadomestil tako ob enem očeta in prijatelja. Potem odpre ogledalo in ko vidi notri podobo zveličarjevo, poljubi jo goreče in pritisne na svoje serce. —

Bližal se je čas, ko je imel Ludovik izpolniti, kar je obljubil ko kristijan in knez, čas, ko je imela Elizabeta poplačana biti za poterpežljivost, potolažena za terpljenje. Ko je prišel deželni grof ko zmagovavec z neke majhine vojske, oznani očitno svoj namen, da hoče v zakon vzeti svojo obljubljeno. V tem trenutku je vtihi nilo zasramovanje, nehalo preganjanje; vničeni so bili vsi hudobni naklepi, ki so se proti njej kovali. Človeška zloba ni mogla ločiti serc, kateri je bil združil Bog po svojem večnem sklepu.

Bilo je leta 1221, ko se je z veliko slovesnostjo obhajalo ženitvanje na gradu Vartburku. Deželni grof je povabil vse svoje grofe iz Hesije in Turingije in veliko množino vitezov in plemenitav. Vsem gostom se je na njegove iztroške v mestu Ajzenah pripravo stanovanje. Grofu Majnhardu iz Milberka in vitezu Valterju iz Varile, katera sta bila pred deset leti z Ogerskega pripeljala Elizabeto, prepustila se je tudi zdaj enoglasno ta čast, da sta nevesto vodila v cerkev v Ajzenah ter tako rekoč doveršila in zapečatila svoje tadanje popotovanje. Spremljale pa so jo plemenite gospe in gospodične iz cele dežele. Stari letopisi ne pripovedujejo

nič, s kakšnimi občutki je gledalo vse to plemstvo čast in slavo tiste, katero je tako dolgo zaničevalo in preganjalo. Hvalijo pa zato lepo vbrano godbo pri sveti maši, bogate gosti, krasne plese, bleščeče viteške igre, ki so terpele tri dni in se je obneslo pri njih več mladih vitezev.

Čez tri dni se je gospoda razšla na svoje gradove in navadni red se je vernil v Vartburk. Mlada zakonska sta se imela za vselej. Elizabeta je bila stara štirinajst let, Ludovik pa je bil stopil v dvaindvajseto. Oba nedolžna še bolj po sercu kaker po letih, oba zedinjena bolj po duhu in veri kaker po telesnem nagnjenju sta se ljubila v Bogu, kaker se nam poroča, z neverjetno ljubeznijo in zato so tudi sveti angeljci prebivali pri njiju.

5. poglavje.

Kako je deželni grof Ludovik, mož ljube svete Elizabete, prijeten bil Bogu in ljudem.

Mož, katerega je Bog v svojem vsmiljenju bil namenil svoji služabnici, in ki ga je tako priserčno in s tako čisto ljubeznijo ljubila, ta mož je bil pa tudi vreden nje in njene ljubezni. Razen svetega Ludovika IX. francoskega kralja, ne pozna zgodovina trinajstega stoletja nobenega kneza, ki bi bil še tako mlad v tako obilni meri si pridobil vse čednosti dobrega kristijana in modrega vladavca.

Plemenitost in čistost njegove duše se je videla že v zunanjem. Njegova moška lepota je daleč slovela. Vsi pisatelji hvalijo popolno ravnomerje njegove postave, njegovo cvetečo barvo, njegove rumene dolge lase, jasni in dobrohotni izraz njegovega obraza. Mnogim se je zdelo celo, kaker bi videli na njem neko očitno podobnost z o bličjem včlovečenega božjega Sinu, kaker nam je ohranjeno po izročilu. Ni ga bilo človeka, ki ga ne bi bil vnel njegov nasmehljeje. Njegova hoja je bila plemenita in dostojna, njegov glas neizmerno sladak. Nihče ga ni mogel videti, da bi ga ne bil ljubil. Kar ga je posebno povzdigovalo od perve mladosti, to je bila čistost duše in telesa, katere nigdar ni dal omadežati z najmanjšo rečjo. Skromen in sramožljiv je bil kaker devica; hitro ga je erdečica zalila; v svojem govorjenju je bil nad vse zderžen. In te čistosti ni ohranil le v prvih letih otročje nedolžnosti, tudi ni bil to sad mladosti, vsem nevarnostim vmaknjene, niso bila le bežna nagnjenja in dobri sklepi, katere raznese prva nevihta počutnih slasti; to je

bila moč, katere niso vpognile najgostejše in najnevarniše izkušnje. Nigdar ni obsenčil najmanjši madež zvestobe, katero je bil objubil Bogu, sebi in njej, ki jo je v Bogu ljubil.

Tako redka in pogumna čednost je mogla le na delavni veri operta biti in na izpolnjevanju vseh dolžnosti, katere sveta cerkev nalaga. Vsaki dan je bil Ludovik pri sveti maši z izgledno pobožnostjo. Goreče je branil pravice cerkve in samostanov, če je bilo treba tudi z orožjem v roki. Naj rajši je bil v družbi z redovniki; keder je bil mir, je bil navadni cilj njegovih izhodov benediktinski samostan Rajnhardzbrunn, kjer je hotel tudi pokopan biti. Tam je najprej šel v hišo vbozih in romarjev, kar je bil tedaj bistven del vsakega samostana. Skušal je bolnike in betežnike potolažiti s svojo pričujočnostjo in prijaznimi besedami, tudi jim je vedno pustil za miloščino kak kos svoje bogate obleke ali druge majhine reči. Ko je prišel nazaj v svoj grad, pa je skušal posnemati zatajevanja, katera je videl v samostanu. Iz spokornosti ni jedel nigdar slanih ali začinjenih jedi, in kar je bilo celo zoper navado nemških knezev tiste dobe, piva ni nigdar pil, vino pa le, kader je bil bolan.

Pri tem vender ni bil noben knez tistega časa serčnejši od njega, nobeden močnejši in bolj izurjen v telesnih vajah. O njegovi serčnosti nam priča posebno ta dogodba. Cesar mu je bil poklonil leva, živega. Neko jutro se je Ludovik po domače oblečen in brez orožja sprehajal po dvorišču. Lev pa se je bil zmuznil iz zapora in skočil erjoveč proti njemu. Deželni grof se ne vstraši, čaka ga terdnih nog; pokaže mu pest in popreti z germečim glasom, na Boga zaupajoč. In glej, lev se vleže z repom mahaje k njegovim nogam. Straža na nasipu je slišala tuliti leva in zapazivši nevarnost svojega gospoda kliče na pomoč. Lev se da nato zapreti brez vstavljanja. Mnogi so videli v tej oblasti nad divjimi zverinami očiten dekaz milesti nebeške, katero je zaslužila njegova pobožnost in svetost Elizabetina.

S takim pogumom je združeno imel deželni grof v naj višji stopnji tisto plemenito priljudnost, ki jo imenuje njegov veličastni verstnik, sveti Frančišek Asiški, sestro ljubezni. Ženskam je izkazoval spoštovanje polno sramožljivosti. Vedno je vsem ljudem, zlasti svojim podložnim dobro želel, rad govoril z njimi, in vsake-mu rad storil kako veselje. Nigdar nikoger ni razžalil z ošabnim ali merzlim obnašanjem. Rahla in odkritoserčna veselost in ljubeznjiva zaupnost je vladala v vseh njegovih priserčnih in domačih

razmerah. Vitezi in plemeniti mladeniči njegovega dvora so hvalili njegovo velikodušnost; grofe in gospode, ki so prihajali k njemu, pa je vedno sprejemal sè vsemi častmi, ki so se spodobile njihove-
mu stanu. S temi viteškimi čednostmi so bile združene tudi vse čednosti kerščanskega vladavca. Pravico je ljubil krepko in neprizanašalno. Odpravil je sè svojega dvora in vzel službe in časti vsakemu, kedor je zatiral podložne ali prevzetno ravnal z vbozimi. Preklinjavce in take, ki se niso sramovali vpričo njega govoriti nespodobne besede, je obsojal, da so imeli skozi določen čas neko očitno sramotno znamenje nositi, nekateri poročajo, da podobo osla na leseni deski, kaker so jo včasih šolarjem obešali na herbet, če se niso dobro učili. Kaker pa je bil oster proti tistim, ki so zasmežovali božje zapovedi, tako voljan in prizanesljiv je bil proti vsem, ki so njega razžalili. Ako so se služabniki kaj spozabili proti njemu, je rekel navadno samo te besede: „Ljubi otroci, ne storite več tega, ker mi žalite serce.“

Dasiravno je bil še tako mlad, vendar je bil najden v vseh držav-
nih opravilih, kader so se posvetovali moder. v vojski previden in pameten, da se je vse čudilo. Pridno in nevtrudno je opravljal vse dolžnosti, ki mu jih je nalagalo vladanje njegovih držav. Resnico je tako ljubil, da je bila vsaka najmanjša njegova beseda gotova kaker prisega. Poln vsmiljenja z vbozimi je skerbel za vse stanove svojega ljudstva. Pred sodbo ni poznal razločka mej največim gospodom in najnižjim kmetom. Vsi so zato sè zaupanjem se zatekali k njemu, in nigdar zastonj.

Pod takim knezem je moralo pač srečno biti ljudstvo po duši in po telesu. Gospoda ga je posnemala; zatiranje in krivice so pobjenjale. Ljudstvo je bilo podložno in pokojno. Zloga, mir in varnost je vladala povsod. Le en glas je bil v deželi in zunaj dežele, koliko srečo je dolžna Turingija čednostim svojega kneza Ludovika!

Ob kratkem, ves njegov značaj in celo njegovo življenje se da obseči v plamenitem glasilu, katero si je izvolil že v svoji prvi mladosti: „Pobožno, čistostno, pravično! (Pie, caste, juste.)“

6. poglavje.

*Kako sta deželni grof Ludovik in ljuba sveta Elizabeta
pred Bogom skupaj živela v zakramentu
svetega zakona.*

Knez, ki je bil tako doveršen zgled pogumnega kristijana, pač ni mogel najti na tem svetu slajšega in lepšega plačila, kaker ljubezen svetnice. Videli smo, kako naše Elizabete nič ni vezalo na ta svet, kaker ta ljubezen, ki je bila v njej združena s tako pobožnimi miselmi in občutki. Ludovik od svoje strani pa terdne zvestobe svojih prvih let nigdar ni zatajil.

Saj je imela ona tudi vse to, kar more giniti in pridobiti mlado serce. Kaker je bila ljubeznjiva pred Bogom po svoji pobožnosti in ponižnosti, tako je bila tudi pred ljudmi olepšana sè vsemi telesnimi prednostmi. Elizabeta je bila tako lepa, da si ni bilo lahko kaj lepšega misliti. V obraz je bila erjavkasta in lepa, lase je imela černe, rasti je bila izbrane in tako prijetne, da se nič ni moglo meriti ž njo, hoje resne, plemenite in veličastne. Zlasti so se njene oči zdele sedež nežnosti, ljubezni in vsmiljenja. Ta njena telesna lepota je bila vreden odsev nebeške lepote njene duše.

Ali ne le na minljive občutke samo človeškega občudovanja in nagnjenja sta postavila ta dva mlada zakonska neminljivo zvezo svojih serc. Skupna vera in vestno izpolnjevanje vseh dolžnosti, ki jima jih je ta vera nalagala, to je vezalo njiju duši. Kaker mlada je bila Elizabeta, kaker otročje je ljubila svojega moža, vender ni pozabila nigdar, da je on nje glava, kaker Jezus Kristus glava svoje cerkve, in da mu mora pokorna biti v vsem, kaker cerkev Kristusu. Zato je bilo z njeno gorečo ljubeznijo združeno visoko spoštovanje do njega. Najmanjšemu migljeju, majmanjši besedici nje-govi je bila pokorna radovoljno; silno je skerbela, da bi ga nobeno njeno delo, nobena njena besedica ne razžalila ali tudi le v nejevoljo pripravila. Sicer pa je bil jarem, kateremu se je podvergla, kaker hoče sveta cerkev, jarem ljubezni in miru; zakaj Ludovik ji je dal vso prostost v delih pobožnosti in vsmiljenja, katera so ji edina bila imenitna. Oserčeval jo je celo in podpiral v teh koristnih delih z veliko skerbjo. Le tedaj ji je branil, keder se mu je zde-lo, da gre njena gorečnost predaleč; opominjal jo je ljubeznjivo in ona se mu je vselej radovoljno vdala.

50

Vsako noč, ko je mladi soprog spal, ali zares ali na videz, je Elizabeta vstala s postelje in pokleknila poleg nje. Tako je molila dolgo spominjaje se na svete jaselce in hvalila Boga, da je hotel o polnoči v mrazu in vboštvu na ta svet priti, odrešit človeški rod. Dostikrat se je Ludovik zbudil in ker se je bal zanjo, da ne bi bila preslabotna za taka pokorila, jo je prosil, naj neha. „Ljuba sestra,“ tako je djal, „prizanašaj si, lezi k počitku.“ Potem jo je prijel za roko in tako jo je deržal, dokler je zopet legla ali dokler je sam zaspal in pustil svojo roko v roki svoje žene. Ona pa je močila dostikrat z vročimi solzami ljubezni in pobožnosti to predrago roko, katera edina se ji je zdelo, da jo nazaj derži na zemlji. Ali sè silo je nigdar ni zaderževal od teh pobožnih vaj; v sercu se je veselil celo nad njimi. Izentruda, služabnica Elizabetina, kateri je največ zaupala, je pripovedovala pozneje duhovnim sodnikom neki dogodek, ki posebno priča prizanašanje Ludovikovo. Elizabeta ji je bila naročila, da ne bi zamudila v spanju molitve ali pokoja svojega moža motila, naj jo ob določeni uri za nogo pocurka, da se zbudi. Zgodilo se je pa, da se je Izentruda zmotila in kneza prijela za nogo. Ta se naenkrat zbudi, ali ker je vgenil kaj je, leže zopet, ne da bi bil pokazal najmanjše nevolje.

On je vedel, da Elizabeta Boga iz celega serca ljubi, in ta misel ga je pomirila. Ona pa je zaupala pobožnosti in modrosti svojega soproga in mu ni skrivala nobene svojih spokornih vaj, prepričana, da se ne bo nigdar vrival mej njo in njenega zveličarja. Z ljubeznijo sta se tudi nasprotno spodbujala k napredovanju na potu popolnosti. Iz goreče ljubezni, ki ju je vezala, sta vedela zajemati priserčnost in veselje najvišje ljubezni.

Tudi še po poroki sta se imenovala brat in sestra, in tako navezana sta bila eden na drugega, da nista mogla ločena biti tudi le za malo časa. Zato je deželni grof, če ni imel celo daleč popotovati, Elizabeto vedno seboj jemal in ona ga je rada spremljala tudi po gerdih potih in v slabem vremenu. Ne mraz ne sneg, ne vročina ne povodenj, nič je ni moglo zaderžati.

Vender se je včasi prigodilo, da je moral iti Ludovik na daljnje poti v druge dežele in ni mogel jemati Elizabete seboj. Hudobni svetovavci so izvolili ravno te priložnosti, da bi mladega kneza k meseni poželjivosti zapeljali; ali njegova ljubezen do Elizabete in njegova terdna čednost je vedno zmagala. Nekega dne so mu rekli nekateri njegovih vitezev: „Gospod, zakaj ne delate kakor drugi knezi in gospodje? Vi ne morete biti zmirom pri svoji ženi,

pa tudi terjatvam svoje mladosti ne zmirom zoperstavljati se“. On je molčal na te besede, ali ker so le silili vanj, odgovori jim jezno: „Gospodje moji, ako vam je ljuba moja milost, varujte se nadalje pred mano še kaj takega govoriti. Jaz imam ženo in sem ji dolžan zvest biti.“

Elizabeta pa je odložila knežjo obleko, keder je šel Ludovik z domu; oblekla se je in pokrila glavo kaker vdova. In tako je čakala njegovega prihoda v molitvi, čutju in ostrem pokorjenju. Ko je pa zvedela, da ima soprog priti, oblekla in opravila se je zopet, kaker je terjal njen stan. „Ne iz mesene dopadljivosti,“ rekla je svojim ženskam, „ali iz ničemernosti se opravljam tako, tega mi je Bog priča, temuč iz kerščanske ljubezni, da odvezamem svojemu bratu vsako priložnost k nezadovoljnosti ali celo h grehu, ako bi se mu kaj ne dopadlo nad menoj; da ne bo ljubil nič kaker mene v Gospodu in da Bog, ki je ohranil najuno zvezo na zemlji, nama da obema zedinjenje večnega življenja.“

Potem mu je šla naproti s pravo otročjo ljubeznijo, in dokler sta bila skupaj, si je prizadevala na vso moč, da bi dopadla njegovim očem in njegovemu sercu. Pri jedi si ni mogla kaj, da ne bi bila poleg njega sedela, kar je bilo že takrat nasprotno navadi, ki so se je deržale imenitne gospe. Pri tem pa ni imela le tega namena, da bi bila koliker mogoče blizu njega, temuč zlasti tudi, da bi tako ovirala nespodobne pogovore mladih vitezev. V resnici ni bilo ničesar, kar bi bilo moglo bolj v strahu deržati posvetne duše, kaker pogled na toliko čednosti v dveh tako mladih bitjih. Tako združena v sveti zastopnosti, polna ponižnosti in čistosti pred Bogom, polna ljubezni in blagovoljnosti proti ljudem, polna ljubezni mej sabo, pa ljubezni, ki je oba k Bogu peljala, sta bila nebu in zemlji naj ljubeznjiviši, naj spodbudniši pogled.

Besede svetega opominjevanja

blaženega očeta Frančiška vsem svojim bratom.

I.

Gospod je rekel svojim učencem: „Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugači kaker po meni. Ako

bi mene poznali, poznali bi gotovo tudi mojega Očeta, in odsihmal ga boste poznali in ste ga videli. Pravi pa njemu Filip: Gospod! pokaži nam Očeta, pa nam je zadosti. Pravi pa njemu Jezus: Toliko časa sem pri vas in me ne poznate? Filip! kedor mene vidi, vidi tudi Očeta.“ (Jan. 14, 6—9.) Oče prebiva v nedosegljivi svitlobi; Bog je duh in Boga ni še nikoli nihče videl; torej se more le v duhu videti, ker je duh, ki oživlja, meso nam nič ne koristi. Ali tudi Sinú, koliker je on Očetu enak, ne more nihče drugači videti kakor Očeta ali svetega Duha. Zato so pogubljeni vsi tisti, kateri so videli Gospoda Jezusa Kristusa po človeštvu, niso ga pa videli, niti verovali vanj po duhu in božanstvu, da je pravi Sin božji. Tako je tudi dandanašnji; zakaj pogubljeni so vsi, kateri vidijo zakrament, ki se posvečuje z besedami Gospodovimi na altarcu v rokah mašnikovih v podobi kruha in vina, ne vidijo pa in ne verujejo nanj po duhu in božanstvu, da je resnično najsvetejše telo in kri Gospoda našega Jezusa Kristusa, kar priča Najvišji sam, ki pravi: „To je moje telo in kri nove zaveze“; — in „kedor jé moje telo in pije mojo kri, ima večno življenje.“ (Luk. 22, 15. Jan. 6. 54.) Kedor ima duha Gospodovega, ki prebiva v svojih vernih, ta je, ki prejmlje najsvetejše telo in kri Gospodovo; vsi drugi, ki nimajo tega duha in se prederznejo prejeti ga, ti si jejo in pijejo sodbo. „Zato, človeški otroci, doklej boste še težkega serca? Zakaj ljubite ničemernost in iščete laži?“ (Ps. 4, 3.) Zakaj ne spoznate resnice in ne verujete v Sinu Gospodovega? Glejte! vsaki dan se ponižuje, kakor tedaj, ko je s kraljevega sedeža prišel v telo Devičino; vsaki dan hodi k nam ter se kaže v nizki nevredni podobi; vsaki dan stopi z naročja najvikšega Očeta na altar po rokah mašnikovih; in kakor se je bil dal videti svetim apostelnom v pravem mesu, tako se nam kaže tudi zdaj v svetem kruhu, in kakor so oni sè svojimi telesnimi očmi videli samo njegovo meso, ali verovali so, da je Gospod Bog gledaje ga z očmi svojega duha, tako glejmo tudi mi s telesnimi očmi kruh in vino in verujmo terdno, da je to živo in resnično najsvetejše njegovo telo in kri. In na ta način je Gospod vedno sè svojimi vernimi, kakor je sam rekel: „Glejte, jaz sem z vami do konca sveta.“ (Mat. 28, 20.)

II.

Gospod je rekel Adamu: „Jej od vsega drevja po vertu, od drevesa spoznanja dobrega in slabega pa nikar ne jej“ (1. Mojz.

2, 16. 17). Od vsakega drevesa na vertu je smel Adam jesti, zakaj dokler ni ravnal zoper pokorščino, ni grešil. Tisti namreč je od drevesa spoznanja dobrega in slabega, kateri si prisvojuje lastno voljo in se povišuje z dobrotami, ki mu jih je dal Bog in jih dela na njem; in tako mu postane po hudičevem podpihovanju in prestopu zapovedi, sad spoznanja slabega. Zato mora dostajati kazen.

III.

Gospod je rekel v evangeliju: „Kedor se ne odpove vsemu, kar ima, ne more biti moj učenec“ (Luk. 14, 33). In „kedor hoče svojo dušo ohraniti, jo bo izgubil“ (Mat. 16, 25). Tisti človek se odpove vsemu, kar ima, in izgubi svoje telo, kateri se vsega prepusti k pokorščini v rokah svojega vikšega, in karkoli stori ali reče, kar ve, da ni proti njegovi volji (če je le dobro, kar stori), to je prava pokorščina. In kadar bi podložni videl kaj boljšega in koristnejšega za svojo dušo, kaker to, kar vkaže njegov predstojnik, daruje svojo voljo Bogu; kar pa predstojnik vkaže, naj gleda, da bo dopolnil. To je namreč pokorščina iz ljubezni, ker daje človek samega sebe v dar Bogu in bližnjemu. Če pa predstojnik podložnemu kaj vkaže, kar je zoper njegovo dušo, čeravno ga ne sme vbo-gati, naj ga vender ne odpravi. In če bi ga kateri preganjali zato, še bolj naj jih ljubi zavoljo Gospoda. Zakaj, kedor raji preganjanje terpi, kaker da bi se ločil od svojih bratov, ta resnično ostane v popolni pokorščini, ker da svoje življenje za svoje brate. Mnogo je namreč redovnikov, ki se nazaj ozirajo in k izveržku lastne volje vračajo, kaker da oni kaj boljšega vidijo, kaker kar predstojniki vkažejo. Ti so vbijavci in spravijo mnogo duš v pogubljenje zavoljo svoje hudobe.

IV.

„Jaz nisem prišel, da bi se mistreglo, ampak da bi stregel“, pravi Gospod (Mat. 20, 28). Kateri so nad druge postavljeni, naj se zavoljo svoje prednosti samo toliko veselijo, koliker kè bi bili odločeni, da bi bratom noge vmivali: in koliker bi se bolj vznemirjali, ako bi se jim vzelo predstojništvo, kaker če bi se jim vzelo opravilo noge vmivati, toliko bolj si pripravljajo pasti za nevarnost svoje duše.

V.

Premisli, o človek, v koliko izverstnost te je Bog postavil, ker te je vstvaril in vpodobil po podobi preljubljenega svojega Sinu

glede telesa, in po svoji podobi glede duha. In vse stvari pod soncem služijo po svoje stvarniku, ga spoznavajo in vbogajo bolj kakor ti, in niso ga hudiči križali, ampak ti si ga ž njimi križal in ga še križaš, ko imaš dopadajenje nad hudobijami in grehi. S čim se moreš torej ponašati? Ako bi bil še tako bistrumen in moder, da bi imel vse znanstvo in bi znal razlagati vsa plemena jezikov in natanko preiskavati nebeške reči, sè vsem tem bi se ne mogel ponašati, ker je vedel en sam poklenski duh o nebeških rečeh in zdaj ve o posvetnih rečeh več, kakor vsi ljudje, in naj bi se tudi kedo našel, kateri bi bil dobil od Boga posebno spoznanje najvišje modrosti. Ravno tako, če bi bil lepši in bogatejši kakor vsi, in če bi tudi take čudeže delal, da bi hudiče izganjal, to vse ti je zoper in ti nič ne koristi. S tem se ne moreš nič ponašati, ampak s tem se moremo ponašati, namreč, z našimi slabostmi in da vsak dan nosimo sveti križ Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Priporočilo.

Pobožnemu spominu naj bodo priporočeni:

P. A d a l b e r t P o t o k a r, mašnik 1. reda sv. Frančiška, vmerl 31. grudna 1880 v Samoboru, 34 let star;

F r. R i h a r t K u š n i k, tretjerednik v ljubljanskem samostanu, vmerl 30. grudna 1880, star 71 let;

tretjerednici: F r a n č i š k a M a r k o iz Jarenine in M a r i j a K r a n e r iz Maribora;

in vsi drugi udje redov sv. Frančiška, katere je Bog v poslednjem času poklical s tega sveta.

Pobožni molitvi vseh bravcev tega lista priporoča lepo neki visoko častiti duhovnik sebe in svoje.

Našim novim naročnikom priporočamo tudi prvi letnik „Cvetja“, ki se more še vedno dobiti po navadni ceni.

Po priporočilu lanskega leta se je za cerkvene potrebe bolgarskih katoličanov nabralo pri nas do 7. prosinca blizu 60 gold. Ta denar (60 gld.) se je izročil prečastitemu gospodu korarju Urhu v Ljubljani, ki hočejo skerbeti, da se tabernakeljni in ciboriji narede in na svoje mesto pošljejo.

